BIULETYN KOWIEŃSKI
WILBI.

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) WILEŃSKA Nr. 25, m. Nr. 3.

Nr. 75 Wilno, dnia 24 czerwca 1927 roku

Treść numeru:

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZEWNĘTRZNEJ.

"L i t. R u n d s c h a u" o k o n j u n k t u r a c h p o l i t y c z n y c h L i t w y.

"Lit. Rundschau" Nr. 137 z 19/VI r.b. Artykuł p.t. "Konjunktury polityczne Litwy". Streszczenie:

Skarga kłajpedzka, stanowiąca w ostatnich czasach najdonioślejszy problem litewskiej polityki zagranicznej, została - w/g komunikatów prasowych - narazie załatwiona dość pomyślnie dla rządu litewskiego. Tak przynajmniej rozumuje litewska prasa urzędowa. Zapomina ona jednak, że skarga kłajpedzka została właściwie odłożona, nie zaś załatwiona. P. Stresemann bowiem zgodził się na wycofanie skargi z porządku dziennego sesji bieżącej Rady Ligi N. Nie wyklucza to jednak bynajmniej możliwości wznowienia skargi na sesji jesiennej. Sukces litewski jest przeto - jak słusznie któreś z opozycyjnych pism litewskich zaznaczyło - dosyć problematyczny. Niemcy chcą mieć Litwę niejako w szachu: niewypełnienie obietnic co do autonomji kłajpedzkiej automatycznie pociągałoby za sobą wznowienie skargi.

"Rytas" omawiając pobyt premjera Woldemarasa w Genewie, wyraża dlań uznanie. P. Woldemaras ma bowiem zręcznie lawirować między mocarstwami Zachodu, nie spuszczając z oka głównego celu polityki litewskiej: Wilna. Trudno jednak przypuszczać, aby sprawa wileńska miała doczekać ivolnego, a pożądanego dla Litwy zakończenia. Stanowisko Polski jest aż nadto w tej sprawie wyraźne, mocarstwa zaś zachodnie nie zechcą tak łatwo zmieniać swych postanowień z przed kilku lat. Zdaje się więc, iż prasa litewska co do tego się łudzi. Polska gotowa jest wprawdzie do porozumienia z Litwą, jednak za cenę Wilna. Czy i o ile znów premjer Woldemaras byłby skłonny do postawienia sprawy w tej płaszczyźnie - niepodobna przesądzać. Wiadomą jest jedynie rzeczą, iż wygłoszona w swoim czasie deklaracja rządu "tautininków" nie wyklucza możliwości układów polsko-litewskich w sprawie porozumienia. Trudno orzec, czy powyższa koncepcja deklaracji była jedynie balonikiem próbnym, czy też istotnie miała - w myśl głosów prasy zachodnie, w szczególności zaś polskiej - znaczyć początek nowej fazy w zapiętych od szeregu lat stosunkach polsko-litewskich.

Trafnie nazwał "Rytas" prace premjera Woldemarasa lawirowaniem. P. Woldemaras istotnie musi lawirować. Z państewek nadbałtyckich, Litwa jedna zajmuje stanowisko najbardziej niezdecydowane i jest dla Europy stale "krajem niespodzianek". Orjentacja Litwy podlega częstym wahaniom. O ile pierwotnie rząd chadecki zajmował stanowisko negatywne w stosunku do Sowietów, a poczęści też do Niemiec, o tyle potem rząd ludowców radykalnie stanowisko to zmienił, zwłaszcza wobec Sowietów, z którymi podpisał p. Sleżewiczius pakt gwarancyjny. Sympatje sowieckie rządu p. Sleżewicziusa stały się o tyle żywe, że prasa opozycyjna czuła się w obowiązku uderzyć na alarm, z powodu "bolszewizacji" kraju. W stosunku do Polski rząd lewicowy również nie zajmował stanowiska tak nieprzejednanego, jak rząd klerykalny "krikszczionów". Opozycja burzyła się jak wiadomo również z powodu "polonizacji" kraju. "Bolszewizacja" i "polonizacja" były publicznym motywem przewrotu grudniowego.

Z chwilą nastania rządu koalicyjnego premjera Woldemarasa, stosunki litewsko-sowieckie odrazu oziębiły się,

mimo, iż p.Woldemaras wespół z p.prezydentem Smetoną uchodził za rusofila. Natomiast stosunki z Polską stały się przedmiotem żywych dyskusyj w kraju i zagranicą. Panowało powszechne - dotychczas nieuzasadnione - przekonanie, że stosunek Litwy do Polski ulegnie zasadniczej zmianie. Deklaracja gabinetu p.Woldemarasa poczęści to potwierdziła.

Dziś stosunki polsko-litewskie są w dalszym ciągu te same. Stosunki litewsko-sowieckie nie wykazują tendencyj bardziej ciepłych, natomiast stosunki litewsko-niemieckie pozornie są w dalszym ciągu zażyłe, jednak udział Niemiec w złożeniu skargi Kłajpedzian przed Radą Ligi Narodów głęboko Litwę dotknął, jak to wynika z tonu niedawnych artykułów prasy. Zarówno rządząca jak opozycyjna prasa litewską czuła się urażoną i niemile zaskoczoną krokiem p.Stresemana.

O konkretnem zbliżeniu Litwy z pozostałemi państewkami nadbałtyckiemi narazie się nie mówi. Zresztą każde z nich zajęte jest sprawami pilniejszemi: Łotwa - układem swych stosunków z Rosją Sowiecką, Estonja zaś - sprawą pożyczki zagranicznej.

Litwa wciąż przeto jeszcze jest na rozdrożu i wciąż skazaną jest na lawirowanie. Przyszłość okaże, czy wybrnie z tego szczęśliwie.-

P r a s a l i t e w s k a o R o s j i S o w i e c k i e j.

"Lietuva" Nr.136 z 20/VI r.b.Art. p.t."Poruszenie w Rosji Sowieckiej". Streszczenie:

Zerwanie stosunków dyplomatycznych anglo-sowieckich nie miało pociągnąć - zdaniem prasy zachodniej - za sobą żadnych dalszych konsekwencyj. Wszelako Sowiety nadspodziewanie silnie zareagowały na zerwanie stosunków /rozstrzelanie szeregu osób, posądzonych o szpiegostwo i t.d./ Zabójstwo posła sowieckiego w Warszawie dolało tylko oliwy do ognia; mimo całej kurtuazji polskiej w tej sprawie, stosunki polsko-sowieckie są dość naprężone. W związku z tem zawieszono również realizację pożyczki amerykańskiej na czas nieograniczony. Słowem rząd sowiecki, który od kilku lat już prowadził politykę względnie pokojową, nagle wykazał bardzo wiele stanowczości, nawet agresywności.

Trudno przypuszczać, by polityki sowiecka kierowała się względami obrony. Politycy sowieccy nie sądzą chyba, że grozi Rosji jakaś agresja. Pewne wątpliwości pod tym względem budzi Polska; wszelako zachowanie się tej ostatniej wobec zabójstwa Wojkowa świadczy najwyraźniej o chęci uniknięcia konfliktu z ZSSR w jeszcze wyższym może aniżeli inne jakieś państwo stopniu. I to przy dyktaturze Piłsudskiego - najzacietszego wroga Rosji. Z drugiej strony trudno sądzić, by Anglja zainicjowała metodę zamachów politycznych na ZSSR, gdyż metoda ta zawsze Anglji była obcą, a zresztą nie doprowadziłaby do celu. Zbrojny konflikt również jak się zdaje nie byłby nawet dyplomatom sowieckim po myśli.

W związku z tem wszystkiem, dosyć uzasadnione wydają się względy wewnętrzne alarmu sowieckiego. Masom rewolucyjnym w Rosji potrzeba bodźca, chociażby w postaci straszaka wojny, masy rewolucyjne bowiem ogarnia apatja, którą tak usilnie chcą zwalczyć przywódcy komunizmu.-

---

II. SPRAWY GOSPODARCZE.

"L i e t u v a" o e k o n o m i c z n y m s t a n i e L i t w y.-

"Lietuva" Nr.124 . Art. p.t. "W sprawie naszego stanu ekonomicznego". Streszczenie:

W prasie zagranicznej wciąż jeszcze ukazują się wiadomości o ciężkiej rzekomo sytuacji ekonomicznej Litwy. Wewnątrz kraju również dają się słyszeć trwożne głosy o sytuacji. Wszystko to są jednak opinje błędne. Jeżeli chodzi bowiem o urodzaj, to w/g komunikatów władz powiatowych, oziminy wypadły w r.b. pomyślnie, mimo, iż chłody kwietniowe i majowe wegetację nieco powstrzymały. Niema przeto żadnych podstaw do pesymizmu.

Co się tyczy handlu zagranicznego, a zwłaszcza eksportu, to również nie ma powodu do obawy. Świadczy o tem tabelka poniższa:

	Eksport /w m.lt./	Import	Saldo /za pierwsze 4 miesiące/
1922 r.	18	21	- 3
1923 r.	35	46	- 11
1924 r.	80	73	+ 7
1925 r.	79	84	- 5
1926 r.	91	70	+ 21
1927 r.	94	77	+ 17

Z powyższego wynika, że bilans handlowy pierwszych czterech miesięcy r.b. był aktywny. Wprawdzie w roku ub. aktywa były jeszcze wyższe, lecz tłumaczy się to nadmiernem skrępowaniem importu w r.ub. Zauważyć pozatem należy, iż wzrósł w r.b. właśnie eksport produktów rolniczych i bydła, co jest dla Litwy najwięcej pożądanem. W ciągu stycznia i lutego r.ub. eksportowano żywego bydła na sumę 4959 tys. lt., zaś w r.b. - na sumę 7267 tys. lt. W odnośnym okresie r.ub. eksportowano koni na sumę 1.581 tys. lt., zaś w tym samym czasie r.b. - na 4639 tys. lt.; produktów żywnościowych w r.ub. - 5077 tys. lt., w r.b. - 7.265 tys. lt.

Z powyższego wynika jak na dłoni, że produkcja rolna w kraju nietylko nie wykazuje tendencji zniżkowej, lecz przeciwnie: rozwija się i wzrasta.

Poprawiają się pozatem stosunki kredytowe. Z wywiadu udzielonego przez dyrektora Banku Litewskiego współpracownikowi "Lietuvy" wynika, że do maja r.ub. udzielono kredytów na sumę 45 m. lt., zaś w tym samym okresie r.b. - 58 m.lt. Różnica to duża i nie może się nie odbić na kraju.

Firmy zagraniczne również zmieniły swój dawniejszy stosunek do Litwy i proponują obecnie kredyty na nader dogodnych warunkach.

W r.ub. gotówki w obiegu znajdowało się na sumę 92 m. lt., w r.b. zaś - już na sumę 99 m.lt. Wkłady w Banku Litewskim wynosiły w r.ub. 22 m. lt., w r.b. zaś - 38 m.lt.

Wszystkie powyższe fakty z gruntu zaprzeczają pesymistycznym i fałszywym pogłoskom o rzekomo fatalnym stanie gospodarczym Litwy.-

P r z e g l ą d g o s p o d a r c z y L i t w y.-

"Lietuva" Nr. 132 z dn. 14/VI r.b. Odczyt radjowy referenta m-stwa Spraw Wewnętrznych. Streszczenie:

Chłody, jakie dotychczas na Litwie panowały, nie zaszkodzą

---

jednak zasiewom. W/g komunikatu Dep. Rolnictwa, stan tych ostatnich przedstawia się jak następuje: pszenica ozima - naogół dobra, żyto ozime - wyżej niż średnie; zbóż jarych nie zdążono zasiać jedynie w niektórych miejscowościach.

Decydujące dla kraju znaczenie ma sprawa jedności rolników. Obecnie na Litwie istnieje kilkanaście organizacyj spółdzielczych, opartych na podobnych zasadach. Obecnie istnieje tendencja ze strony tych organizacyj do skonsolidowania się w jedną całość i podzielenia się resortami handlu. Objaw to bardzo chwalebny. Życzyć należy, aby inne organizacje rolnicze, jak mleczarnie, instytucje kredytowe i t.d. również się łączyły.

Ceny na zboże, wobec pomyślnych konjunktur urodzaju, wykazują tendencję stabilizacyjną, a nawet zniżkową. Natomiast ceny na len mają tendencję zwyżkową.

Od początku r.b. aż do 11/VI r.b. eksportowano z Litwy 170 tys. kg. masła, za pośrednictwem dwóch zrzeszonych spółdzielni mleczarskich. Eksport jaj natomiast niemal wyłącznie spoczywa dotychczas w rękach prywatnych eksporterów.

Podatki wpływają pomyślnie. Do końca maja r.b. wpłynęło do skarbu o 13 milj. lt. więcej, aniżeli przewidywał budżet państwowy na I półrocze. Rząd przytrzymuje się polityki oszczędnościowej. Oszczędności wyniosły około 2 i pół milj. lt. W Banku Emisyjnym wzrósł znacznie zapas walut obcych. Kurs lita utrzymuje się mocno.

M-stwo Spraw Wewnętrznych stworzyło specjalny urząd dla walki z ruchem emigracyjnym. Podobnież zwalcza się bezrobocie. Stwarza się dla bezrobotnych pracę, głównie w lasach.

Słowem rząd dokłada wszelkich wysiłków, aby sytuację gospodarczą poprawić. Ogół winien z rządem współdziałać.

"Z a g a d n i e n i e   t r a n z y t u   p r z e z   L i t w ę".

Artykuł pod tym tytułem "Lietuva" Nr. 113.

Niedawno "Lietuva" poświęciła artykuł sprawom kolejnictwa na Litwie, wykazano przytem, że dochody z kolei na Litwie są - w porównaniu z innemi państwami - bardzo małe i że znaczniejsze podwyższenie takowych jest możliwe tylko przy zwiększeniu ruchu osobowego i towarowego. Nie ma możności powiększenia tego ruchu w szybszym czasie pod wpływem czynników wewnętrzno-krajowych, rzecz ta bowiem jest zależna od gęstości zaludnienia, oraz od stanu ekonomicznego i kulturalnego ludności.

Podniesienie ruchu na kolejach litewskich w najbliższej przyszłości byłoby możliwe tylko przez zwrócenie uwagi na ruch z zagranicy.

Zagadnienie tranzytu dla państwa tego co Litwa rozmiarów jest pierwszorzędnej doniosłości.

Tranzyt przez Litwę jest możliwy, bo Litwa posiada odpowiednie po temu położenie geograficzne. Wprawdzie znaczenie tego położenia w całej pełni może się ujawnić tylko po odzyskaniu Wilna i po zrewidowaniu południowo-wschodnich granic Litwy. Tylko wtedy będzie się mógł rozwinąć niczem nieskrępowany tranzyt przez Litwę. Ale i teraz skierowanie tranzytu przez Litwę - acz w mniejszej skali - jest jednak możliwe.

Dwojakiego rodzaju może się odbywać tranzyt przez Litwę: lądowy i morski. Tranzyt lądowy odbywa się z Rosji do Niemiec i przez Niemcy do innych krajów Zachodniej ~~xxxx~~ Europy. Tranzyt morski - do portu Kłajpedzkiego.

Coprawda - w każdym z tych wypadków Litwa posiada konkurentów. Tak więc - w tranzycie lądowym dość niebezpiecznym konkurentem jest Polska. W tranzycie morskim konkurencja

jest jeszcze poważniejsza: tu współzawodniczą - Estonja, Łotwa i częściowo Niemcy /Królewiec/. Bez względu jednak na tę dość silną konkurencję Litwa może uzyskać przynajmniej część tego tranzytu. Jeżeli chodzi o tranzyt lądowy, to na korzyść Litwy wypada okoliczność tego rodzaju, że w danym wypadku interesa Litwy całkowicie zbiegają się z interesami Niemiec. Albowiem, w wypadku, gdy tranzyt idzie z Rosji przez Polskę, to - przyjąwszy zasiąg tranzytu do Berlina - na Niemcy przypada zaledwie około stu pięćdziesięciu kilometrów. Jeżeli natomiast tranzyt idzie przez Litwę, to na Niemcy przypada około sześciuset kilometrów. Dlatego też jest rzeczą zrozumiałą, że Niemcy są w tem bardzo zainteresowane, by tranzyt Rosji szedł przez Litwę, a nie przez Polskę.

Prowadząc ugodową politykę taryfową, Litwa z Niemcami może mieć duży wpływ na skierowanie tranzytu.

Jeżeli chodzi o odległości, to jedynie droga tranzytowa z południa Rosji jest przez Polskę krótsza. Z Rosji zaś centralnej i północnej, droga przez Litwę jest albo jednakowo długa albo nawet krótsza.

Z powyższego widać, że - jeżeli chodzi o tranzyt lądowy, to Litwa niema potrzeby specjalnie obawiać się konkurencji Polski. Posiadając przychylność Rosji, albo przynajmniej neutralność z jej strony - oraz normując w duchu ugodowym stosunki z Niemcami, Litwa mogłaby w tej walce konkurencyjnej Polskę zwyciężyć.

Do roku 1925 tranzyt przez Litwę prawie że nie istniał. Tranzyt, pochodzący z Estonji i Łotwy był bardzo mały. ~~znikomy~~. Także ruch osobowy jest stosunkowo nieznaczny.

Jedynie w końcu 1925 r., kiedy została zawarta umowa, mająca na względzie specjalnie potrzeby tranzytowe, zaczął iść przez Litwę tranzyt rosyjsko-niemiecki.

W ciągu pierwszych ~~6x~~ 8-iu miesięcy 1925 r. Litwa przewiozła 187 tonn towarów tranzytowych. Tymczasem po zawarciu traktatu w ciągu pozostałych 8-iu miesięcy przewieziono 132.650 tonn i uzyskano 3.745.343 lt. dochodu. Ruch osobowy z początku odbywał się wcale nieźle. Lecz niebawem, niemal cały tranzyt lądowy odciągnęła Polska. Podczas, gdy bowiem towary idą na-wprost przez Dyneburg, Abele, Pagiegie i w ten sposób łatwo mogą konkurować z Polską zawdzięczając krótszej przez Litwę drodze, osobowe jednak pociągi są zniewolone skręcać w bok aż do Rygi. W ten sposób utworzyły się pomiędzy kierunkami na Litwę i Polskę znaczne różnice w cenie przejazdu i czasie - na niekorzyść Litwy. Podróżny, jadący przez Polskę, przybywa do Berlina o kilka godzin wcześniej i droga go kosztuje znacznie taniej. Prócz tego, jadąc przez Polskę ma on tylko jedną granicę ~~z~~ z jej formalnościami i wizami, podczas gdy udawszy się przez Litwę dwie: rosyjsko-łotewską i łotewsko-litewską.

Nic też dziwnego, że okoliczności te skierowały tranzyt osobowy na Polskę. Byłby wprawdzie środok uniknięcia owego zakrętu na Rygę, mianowicie przez skierowanie pociągów na Dyneburg-Abele i sprowadzenie formalności granicznych i ceny wiz do minimum - atoli napotyka się to ze sprzeciwem Łotwy. To też tranzyt osobowy pozostanie zapewne w rękach polskich.

Skądinąd jednak handlowe znaczenie tranzytu osobowego nie jest tak znaczne, tranzyt też bowiem daje dość nikły dochód. Znaczenie jego jest raczej natury reklamowej.

Pozostaje poświęcić jeszcze słów parę tranzytowi morskiemu.

Dotychczas tranzyt morski do Litwy przez port Kłajpedzki właściwie niemal że nie istnieje. Tranzyt ten jednak

byłby wielkiej wagi nietylko dla kolejnictwa, lecz także dla portu Kłajpedzkiego; /port Kłajpedzki ma jednak silnych konkurentów w portach Estonji i Łotwy/. Wprawdzie port Kłajpedzki ma ten walor, że w okresie zimowym jest całkowicie wolny od lodów, czem porty Estonji i Łotwy poszczycić się nie mogą. Konkurenci jednak Kłajpedy posiadają lepsze urządzenia i, co najważniejsze, znajdują się bliżej centrum Rosji.

To też port kłajpedzki mógłby korzystać z tranzytu rosyjskiego tylko na wypadek przychylnego traktowania tej sprawy przez Rosję. Tembardziej mogłoby to być wykonalne, że handel zagraniczny Rosji jest zmonopolizowany, cały obrót towarami jest w ręku Państwa i może ono ruch ten skierować gdzie mu się podoba.

Zupełnie w innej płaszczyźnie byłaby traktowana kwestja tranzytu, gdyby Litwa posiadała Wilno i wspólną granicę z Rosją. Wówczas żadni konkurenci nie byliby dla Litwy niebezpieczni, ponieważ mogłaby ona dać najlepsze warunki zarówno pod względem odległościowym, jak też szybkości i wygody. Wszelako, zanim wybije ta szczęśliwa godzina, Litwini również teraz winni przykładać możliwie jak najwięcej starań, żeby skierować tranzyt na Litwę, w przeciwnym bowiem razie trudno będzie wybrnąć z deficytowej gospodarki kolejowej, a także port kłajpedzki zamało będzie miał roboty.-

E k o n o m i c z n y p r z e g l ą d L i t w y z a k w i e c i e ń r.b.

"Lietuvos Ukis" Nr. 5 /56/ z maja r.b. Streszczenie:

R o l n i c t w o. W kwietniu r.b. ogłoszono dwa oficjalne biuletyny w sprawie zasiewów. W/g biuletynów tych, stan zasiewów uległ pogorszeniu:

R o d z a j	O c e n a 10-IV-1927 r.	1-XII-1926 r.
Żyto ozime	3,5	3,9
Pszenica ozima	3,3	3,8
Koniczyna jednoletnia	3,6	3,6
Koniczyna dwuletnia	2,9	-

Według poszczególnych powiatów stan zasiewów przedstawiał się jak następuje:

/Patrz tabl. 1./

Z tabelki I-ej wynika, iż żyto mimo pogorszenia stanu zasiewów - ocenia się jako wyższe niż przeciętne, natomiast pszenica jest zaledwie średnia.

P r z e m y s ł. Produkcja wyrobów akcyzowych mocno w marcu r.b. wzrosła.

N a z w a.	III-1927 r.	III - 1926 r.
Piwo w ltr.	993.052	765.223
Wino " "	21.609	19.375
Zapałki w pudełkach	6.382.000	5.678.000
Gilzy w szt.	5.937.500	5.675.000
Tytoń w klg.	78.150	69.396

Wzrost produkcji stanie się jeszcze widoczniejszy, skoro się porówna dane jej na przeciąg 3-ch miesięcy z 2-ch lat:

TABL. I.

Ocena zasiewów.

na dzień 1-go maja 1927 r.

Powiat	Zyto	Pszenica	Wczesna konicz.	Konicz. jednoletnia.	Trawa łąkowa	Inne rodz. trawy	Konicz. dwulet.
Olicki	3,0	3,0	2,3	3,4	2,4	2,3	2,5
Marjampolski	3,3	3,4	2,8	3,6	2,6	2,4	2,7
Sejneński	3,4	3,1	2,3	3,4	2,6	2,6	2,6
Szakioski	3,5	3,4	-	3,5	2,6	2,2	2,7
Wyłkowyski	3,2	3,1	3,0	3,3	2,7	2,3	2,5
Przeciętn.	3,3	3,2	2,6	3,4	2,6	2,4	2,6
Trocki	3,3	2,9	2,4	3,4	2,8	2,8	3,0
Wiłkomierski	3,5	3,3	3,2	3,4	2,5	2,3	2,8
Jezioroski	3,3	3,0	-	3,3	2,2	2,2	3,1
Uciański	3,3	3,2	2,0	3,3	2,3	2,3	2,6
Rakiski	3,4	3,2	-	3,1	2,1	2,0	2,3
Przeciętn.	3,4	3,1	2,2	3,3	2,4	2,3	2,8
B.Poswolski	3,5	3,4	-	3,6	2,4	2,3	2,8
Poniewieski	3,4	3,2	-	3,3	2,4	2,3	2,6
Kowieński	3,6	3,4	-	3,5	2,8	2,4	2,7
Kiojdański	3,6	3,6	2,3	3,6	2,5	2,2	2,8
Szawelski	3,5	3,3	-	3,6	2,7	2,5	3,0
Przeciętnie	3,5	3,4	2,3	3,5	2,6	2,3	2,8
Możejkowski	3,5	3,4	-	3,7	2,7	2,5	2,8
Rosieński	3,6	3,3	3,0	3,5	2,4	2,2	2,9
Taurogski	3,3	3,1	2,3	3,4	2,6	2,3	2,9
Telszewski	3,2	3,0	-	3,5	2,4	2,4	3,0
Kretyngoski	3,5	3,2	3,0	3,7	2,5	2,5	3,1
Przeciętnie	3,4	3,2	2,8	3,6	2,5	2,4	2,9
Obszar Kłajpedy	3,2	3,1	-	3,5	3,1	2,9	-
Ogółem	3,4	3,2	2,5	3,5	2,5	2,4	2,8

Nazwa	1-III-1927 r.	1-III-1926 r.	plus lub - %
Piwo w ltr.	2,264,532	1,705.456	plud 32,7
Wino w ltr.	36,903	34.122	" 8,1
Zapałki w pud.	16.513,100	14.375.200	" 15,7
Gilzy	17,51[illegible],500	14,437,500	" 21,3
Tytoń w kg.	197,404	186,606	" 5,7

Wartość produkcji powyższej wzrosła w 1927 r. przeszło o 15%.
H a n d e l. Eksport marcowy wyniósł 24,8 m.lt., zaś import - 23,9 m.lt. - bilans czynny więc - 0,9 m.lt. W porównaniu z lutym, zmalał eksport o 0,8 m.lt., import zaś wzrósł o 8,2 m.lt. W związku z nieznacznem tylko /0,8 m.lt./ zmaleniem eksportu, wielkich zmian w poszczególnych pozycjach eksportowych nie nastąpiło.

Eksport w 1927 r.

Nazwa	L u t y		M a r z e c	
	Ilość w ton.	Wartość w tys. lit.	Ilość w tonnach	Wartość w tys. litów.
Konie w szt.	2,651	1,156,5	3,371	1,546,9
Swinie " "	5,743	1,412,8	4,560	997,3
Gęsi " "	386	5,2	41	0,6
Swieże mięso t.	202,9	592,6	145,9	409,8
Masło w ton.	65,7	476,4	82,0	593,7
Jaja " "	74,8	331,7	143,0	501,6
" lub w tys.	1,494,4		2,861,5	
Zboże w ton.	2,304,2	971,8	385,5	172,7
Pszenica "	0,2	0,1	0,1	0,1
Żyto	1,7	1,0	1,3	0,8
Owies "	1,022,2	434,6	172,6	77,9
Jęczmień "	48,9	19,0	6,1	2,7
wyka "	1,131,7	464,1	166,2	71,5
groch "	70,4	40,3	24,1	12,4
peluszka "	16,5	7,3	16,1	7,3
bób	0,0	0,0	-	-
fasola	12,6	5,4	-	-
Sienie lniane	1,664,3	1,126,8	1,088,5	776,0
Nas. koniczyny	147,7	458,0	50,2	161,6
Papierówka	36,3	2,0	15,9	0,9
Belki osinowe	758,4	72,4	2,467,0	256,5
Deski	1,203,6	271,3	1,900,0	395,9
Fornir	300,1	592,1	418,4	535,4
Celuloza	3,516,0	2,109,3	4,3[illegible],6	2,663,9
Len	3,729,8	10,910,3	2,924,3	9,822,5
Różne szmaty	252,6	184,7	338,2	226,8
Wypr. skóra na podeszwy	0,1	2,0	-	-
Papier	130,8	130,8	170,4	151,9
Tektura	79,2	80,8	56,7	52,8
Śruby żelazne	11,6	11,2	11,5	11,3
Zapałki	36,6	60,3	9,3	20,0

Wzrósł przeto eksport koni, masła, jaj, celulozy i szmat. Inne pozycje eksportowe zmalały.
Co się tyczy importu, to wzrosły wszystkie niemal pozycje, a mianowicie:

Import w 1927 r.

Nazwa	Luty Ilość	Luty Wartość w tys. lit.	Marzec Ilość	Marzec Wartość w tys. lit.
Sledzie solone	1,223,6	640,7	1,891,0	1,013,0
Róż.susz.owoce	57,0	101,7	105,3	203,2
Cukier kryszt.	999,0	895,0	1,317,0	1,173,8
" kostka	552,0	575,0	447,1	463,9
Sól mielona	1,369,5	195,3	1,732,6	156,9
Superfosfat	264,9	53,4	9,839,4	1,582,4
Tytoń w liściach	99,8	344,3	97,7	274,3
Zelazo w sztab.	1,195,5	428,5	839,0	268,6
Nafta i smary mi	1,126,0	350,7	822,4	271,5
Węgiel kamienny	13,292,2	1,009,0	14,44033	927,6
Cement	1,925,4	167,4	1,453,3	135,0
Skóry wyprawne	10,3	177,3	6,9	210,4
Obuwie ze skóry	1,7	61,7	2,5	100,1
Przędza z baweł.	70,6	458,8	138,8	885,1
Tkaniny z baweł.	127,2	1,802,9	201,2	3,061,9
Koronki i wyr.k.	3,3	118,1	11,7	432,2
Bielizna	0,5	25,9	3,9	136,3
Papier i wyr.p.	233,5	331,4	369,3	548,0
Szkło do szyb	15,4	17,1	49,0	32,9
Maszyny do szyc.	18,2	55,0	52,8	108,5
Różne maszyny r.	70,1	132,1	202,4	365,2
Inne niewyszcz. maszyny	49,4	176,2	104,6	384,6
Tkaniny wełn.	25,6	797,0	40,3	1,461,8
" jedwabn.	1,2	96,0	0,8	106,9
Wyroby z blachy	100,2	240,0	134,7	315,8

Wzrósł przeto głównie import superfosfatu /o 1,6 m.lt./ i wszelkiej manufaktury /ok. 2,5 m.lt./. Obie te pozycje wyniosły przeszło 4 m.lt. Wzrósł pozatem import innych towarów, głównie skóry, maszyn, papieru, cukru.

W ciągu pierwszego kwartału r.b. eksport litewski wyniósł 76,6 m.lt., zaś import - 56,2 m.lt.; bilans czynny wyraził się przeto cyfrą 20,4 m.lt. W zestawieniu z 1926 r. eksport przedstawia się jak następuje:

Eksport.

Nazwa	1-III-1927 roku Ilość w ton.	1-III-1927 roku Wartość w tys.lit.	1-III-1926 roku Ilość w ton.	1-III-1926 roku
Konie w szt.	8,010	3,533,3	2,341	1,172,1
Swinie "	18,572	4,573,8	18,688	5,476,2
Gęsi "	1,525	20,4	2,633	43,4
Swieże mięso w ton.	1,097,0	3,175,4	925,8	2,974,2
Masło	217,1	1,548,4	177,9	1,413,3
Jaja w ton.	262,0	1,055,0	254,9	1,248,3
lub w tys. szt.	5,239,6		5,097,2	
Zboże w ton. w tej	5,370,4	2,196,0	3,760,2	1,593,3
liczbie:				
pszenica	0,3	0,2	278,2	172,1
żyto	5,7	3,3	24,8	9,7
jęczmień	1,826,0	760,6	97,9	38,3
owies	73,3	28,6	212,2	77,1
wyka	3,074,7	1,208,1	2,579,9	1,039,6
groch	251,7	133,0	237,1	110,8
peluszka	84,7	38,2	238,3	107,7

N a z w a	1-III-1927 roku		1-III-1926 roku	
	Ilość w tonnach	Wartość w tys.lit.	Ilość w tonnach	Wartość w tys. lit.
bób	0,0	0,0	-	-
~~zmalta~~ inne zboża	12,6	5,4	15,3	6,0
Nasienie lnu	7.199,2	4.941,0	3.227,5	2.401,0
" koniczyny	381,7	1.249,5	231,2	1.391,2
Papierówka	52,2	2,9	670,0	54,6
Belki osinowe	3.429,7	343,7	3.456,9	318,6
Deski	4.142,3	910,4	2.308,6	629,0
Fornir	924,8	1.202,7	1.390,4	1.356,7
Celuloza	11.595,3	7.185,5	9.664,3	6.266,5
Len	9.659,3	27.836,9	10.201,5	30.549,2
Różne szmaty	797,6	567,1	580,8	478,0
Skóra na podeszwy	0,1	2,0	74,4	947,4
Papier	434,9	416,4	381,4	521,9
Tektura	267,3	268,0	289,3	434,3
Śruby żelazne	32,1	31,5	26,9	34,2
Zapałki	60,2	139,3	7,6	54,0

Za wyjątkiem przeto świń, jaj i lnu, wszystkie inne pozycje eksportowe wzrosły. Głównie wzrósł eksport nasienia lnianego i koni. Nawet zboża w b. nieurodzajnym roku eksportowano więcej, aniżeli w ub. roku urodzajniejszym. Biorąc na ogół, eksport w I kwartale większy jest niż w kwartale r.ub. o 6,2 m.lit.

Co się tyczy importu, to zestawienie dwóch lat wypada jak następuje:

Import.

	1-III-1927 roku		1-III-1926 roku.	
	Ilość w tonnach	Wartość w tys. lit.	Ilość w tonnach	Wartość w tys. lit.
Śledzie solone	4.427,1	2.390,7	4.076,0	2.452,2
Różne susz.owoce	243,5	427,7	235,4	587,0
Cukier kryszt.	3.584,7	3.101,3	3.802,7	3.131,5
" w kostce	1.396,3	1.450,0	1.495,8	1.482,0
Sól mielona	5.057,4	566,4	7.047,1	637,8
Superfosfat i inne nawozy sztuczne	10.909,5	1.776,2	8.214,2	1.261,6
Tytoń w liściach	277,3	1.059,3	163,7	524,3
Żelazo w sztabach	3.707,3	1.223,8	1.798,2	758,2
Nafta i smary min.	5.061,4	1.829,3	4.522,1	1.172,9
Węgiel kamienny	44.160,4	2.975,1	53.971,9	3.111,7
Cement	3.577,9	361,1	2.050,0	218,4
Skóry wyprawne	25,8	610,8	16,7	465,8
Obuwie ze skóry	7,1	244,1	12,2	469,1
Przędza z bawełny	274,2	1.794,3	106,7	964,6
Tkaniny bawełn.	459,5	6.786,0	262,0	4.055,7
Koronki i wyr.z k.	21,6	758,8	21,5	766,2
Bielizna	5,1	198,2	2,8	293,3
Papier i wyroby	888,3	1.301,0	960,5	1.558,1
Szkło do szyb	114,5	77,4	97,3	50,0
Wyroby ze szkła	81,3	208,9	113,4	219,5
Maszyny do szycia	92,6	652,8	120,2	1.183,3
Róż.masz.rolnicze	291,6	543,3	201,6	1.004,5
Inne niewysz.masz.	209,4	751,2	232,7	960,8
Tkaniny wełniane	87,6	2.889,4	49,3	1.877,8
" jedwabne	2,6	311,1	1,2	257,9
Wyroby z blachy	291,2	709,1	189,2	482,4

Z ogólnego powiększenia importu /6,8 m.lt./, 4,5 milj.lt. przypada na wzrost importu manufaktury. Z innych towarów wzrósł import superfosfatu, nafty i tytoniu. Pozostałe pozycje - niemal bez zmian.

Bilans marcowy utrzymał równowagę. Wszelako bilans kwietniowy może się okazać bierny, wobec znacznego zmniejszenia się eksportu lnu /w związku z niepomyślnemi konjunkturami światowemi/ oraz złych widoków na eksport drzewa /w związku z niepogodą/.

F i n a n s e. Kwietniowe dane wykazują, iż finansowy stan kraju nieco się pogorszył. Bilans Banku Litewskiego zmalał o 3,8 m.lt. i przedstawia się jak następuje:

P o z y c j e	30/IV w milj.lit.	31/III w milj.lit.	plus lub minus %
A K T Y W A.			
Zapas złota	31,4	31,4	0,0
Pieniądze srebrne	4,9	5,0	- 0,5
" metalowe	2,0	2,0	+ 0,4
Waluta obca	39,2	42,1	- 8,8
Dyskonto z pożycz.	56,2	58,5	- 3,9
Inne aktywa	28,8	27,4	+ 4,9
B i l a n s	162,5	166,3	- 3,3
P A S Y W A.			
Kapitał akcyjny	12,0	12,0	0,0
" rezerwowy	1,0	1,0	0,0
Banknoty w obiegu	89,9	91,1	- 1,4
Depozyty i wkłady	37,1	38,9	- 4,4
Inne pasywa	22,5	23,3	- 3,7
B i l a n s	162,5	166,3	- 3,3

Tak więc zmalały w pasywach wszystkie pozycje. Głównie zmalała pozycja depozytów /o 1,7 m.lt. czyli o 4,4%/.

Pokrycie złoto pozostaje w dalszym ciągu wysokie i nie może wpłynąć na zmianę kursu lita. Jednakże stwierdzić należy, iż kurs lita uległ pogorszeniu, a mianowicie:

W A L U T A.	M a r z e c		K w i e c i e ń	
	Kupno	Sprzedaż	K u p n o	Sprzedaż
1 dol......	10,07	10,08	10,08	10,08
1 f. sterl...	48,99	48,99	49,00	49,00
100 mk.......	239,70	239,76	239,75	239,75

Kurs nabywczy walut obcych wzrósł przeto w Kownie o 0,01 punkta. Stoi to w ścisłym związku ze wzrostem zapotrzebowania na waluty obce. Obroty giełdy kowieńskiej przedstawiają się jak następuje:

O b r ó t	marzec	kwiecień
Dolary	1.461.993	1.808.070
Funty sterl....	2.905.744	4.186.327
Marki	219.107	717.291
Inne waluty ..	92.870	153.734
Ogółem	4.679.714	6.835.422

Zapotrzebowanie walut wzrosło przeto o 2,2 milj.lit.
Zmalała pożatem ilość banknotów w obiegu:

banknoty . . . . 89,1 milj.lit.
pieniądze srebrne . . . . 8,6 " "
" mosiężn.-aluminj. . . . . 2,3 milj.lit.

Ogółem ~~xxxx~~ suma banknotów w obiegu zmalała niemal o 2 milj. litów.

Co się tyczy wskaźnika drożyzny, to - przyjmując cyfrę 100 jako wskaźnik przedwojenny - przedstawiał się on w marcu i kwietniu r.b. jak następuje:

P o z y c j e	marzec	kwiecień
Zboże	158,5	157,9
Bydło	99,7	102,6
Mięso	137,0	136,9
Produkty mleczne . .	143,4	134,2
Towary kolonjalne . .	121,4	120,4
Manufaktura	170,5	171,5
Wskaźnik ogólny . . .	136,3	134,9.

M i n i s t e r R o l n i c t w a o s t o s u n k u p a ń s t w a d o r o l n i k ó w.

"Lietuva" Nr. 131 z 13/VI r.b. Streszczenie mowy obecnego litewskiego ministra Rolnictwa p.Aleksy,wygłoszonej na zjeździe rolników w m.Büchcie pow. marjampolskiego:

Rolnicy stanowili w ciągu szeregu lat na Litwie warstwę upośledzoną, mimo, że procentowo byli oni i są w kraju najliczniejsi. Do niedawna jeszcze nawet w sferach rządowych panowało przekonanie, że ~~rolnictwo~~ rolnicy nie potrzebują od państwa specjalnej pomocy, że są samowystarczalni i t.d. Dziś rząd inaczej się na te sprawy zapatruje. Rząd celowo dąży do stworzenia rolnikom przystępnych kredytów, do znalezienia rynków zbytu i t.d. Rolnicy również powinni się zrzeszać i skupiać, gdyż jedynie tą drogą osiągną należne im stanowisko.-

"L i e t u v o s Ž i n i o s" w s p r a w i e p o ż y c z k i z a g r a n i c z n e j d l a L i t w y .-

"Lietuvos Žinios" N.134 z 17/VI.27 r.Artykuł p.t.:"W sprawie pożyczki zagranicznej".Streszczenie:

Niedawno premjer Woldemaras podczas wywiadu udzielonego jednemu z pism kowieńskich, oświadczył, iż Litwa otrzymuje w ostatnich czasach sporo propozycyj pożyczki zagranicznej.Rząd nie akceptuje ich wszelako ze względu na uciążliwe warunki ofert.Jednocześnie premjer zaznaczył,że kredyt zagranicą tanieje i nadejdzie czas,kiedy pożyczka będzie dla Litwy dostępna.-

Niepodobna być stronnikiem uciążliwych pożyczek zagranicznych.Z drugiej jednak strony, sądzić należy,iż gospodarka litewska bez dopływu kapitałów obcych w szybkim czasie nie da się postawić na nogi.-

Zaniedbane i opuszczone rolnictwo na Litwie potrzebuje do podniesienia swej wydajności nie mniej inwestycyj,aniżeli równie wegetujący przemysł litewski.Finanse kraju stanowczo na ten cel nie wystarczają.Skoro więc w rychłym czasie nie nadejdzie rachunek w postaci pożyczki zagranicznej wówczas grozi Litwie niebezpieczeństwo jeszcze większego pozostania w tyle za innymi krajami Europy.Rząd litewski jest dziś zdania,że kredytowanie rolników da się uskutecznić drogą przeznaczenia na ten cel wszystkich sum wolnych.Wszelako zrozumiałą jest rzeczą,iż udzielanie rolnikom większego kredytu jest jedynie podtrzymywaniem rolnictwa nie zaś jego dźwiganiem.Zresztą "wolne sumy",któremi rząd pragnąłby potrzeby kredytowe rolników zaspokoić są - jak to z doświadczenia wiadomo - wielce problematyczne.O ile sumy te zależą od rozmiarów emisji,a więc od litewskiego bilansu handlowego, w takim razie puszczenie ich w obieg mogłoby przynieść rezultaty zgoła nieoczekiwane i niemiłe.-

Kredyt na Litwie jest drogi nietyle wskutek małych zasobów gotówki na rynku pieniężnym,ile z racji wielkiego ryzyka.Ogólna depresja życia ekonomicznego wpływa na to,iż ilość protestowanych weksli wcale się nie zmniejsza.Według informacyj biura statystycznego w kwietniu r.b. weksle protestowanych wynosiłaby przeto około 38 m.lt.,czyli przeszło 50% będących w obiegu pożyczek.To też w wypadku,gdy - wskutek biernego bilansu handlowego - w związku z potrzebą utrzymania kursu lita na jednakowym poziomie,wypadłoby zmniejszyć emisję przez wycofanie z obiegu części banknotów,protestowane weksle nie mogłyby z pewnością zastąpić "wolnych sum".W litewskich warunkach gospodarczych,puszczanie tych sum w obieg,wymagałoby szczególnej przezorności.-

Z powyższych względów, dążąc do możliwie najlepszego wyzyskania nadwyżki finansowej w kraju,nie należy opuszczać żadnej okazji przy staraniach o pożyczkę zagraniczną.Sposobność zaś taką akurat teraz opuszczono.Konferencja ekonomiczna w Genewie,jaka się przed niedawnym czasem zakończyła,zwracała specjalną uwagę na kredytowanie rolnictwa.Zrozumiałą jest rzeczą,iż w świetle uchwał konferencyj,wytworzono pomyślniejsze warunki otrzymania pożyczki przez kraje,które uzyskały gwarancję Ligi Narodów.Są wiadomości, że cały szereg krajów poczynił już w tym kierunku odpowiednie kroki.Tak np: Estonja wyzyskała tę sposobność i zakończyła układy w sprawie oddawna poszukiwanej przez siebie pożyczki zagranicznej w Lidze Narodów.- W najbliższych dniach pożyczka estońska,na warunkach dla Litwy również przystępnych,zostanie zrealizowana.Wszelako ze strony litewskiej nietylko nie poczyniono żadnych kroków,celem uzyskania podobnej pożyczki, lecz nie wysłano nawet delegacji na konferencję ekonomiczną do Genewy.

Tymczasem pożyczka z gwarancją Ligi Narodów byłaby dla Litwy doniosła nietylko ze względów ekonomicznych czy finansowych,lecz również,a może w jeszcze większym stopniu - ze względów politycznych,jako wyraz realnego zainteresowania Europy niepodległością litewską.Winę ponosi rząd za swą bezczynność.-

---------ooo § ooo---------

VI. SPRAWY KŁAJPEDZKIE.

Prasa litewska o likwidacji skargi Kłajpedzian.

"Lietuva" Nr. 135 z 18/VI r.b. Art. p.t. "Po likwidacji skargi Kłajpedzkiej". Streszczenie:

Ostatnio doniosła Elta, że w wyniku rozmowy, jaką miał premjer Woldemaras z p.Stresemanem, obie strony doszły do wniosku, że skarga kłajpedzian może być zlikwidowana drogą bezpośredniego porozumienia litewsko-niemieckiego tak, że rozpatrywanie skargi na posiedzeniach Rady okazało się całkie zbytecznem. Ponieważ dalej głównym punktem skargi kłajpedzkiej było odłożenie terminu wyborów do sejmiku, przeto ta, a nie inna sprawa była do omówienia. Rząd litewski, nie zamierzał nigdy ograniczać praw autonomicznych Kłajpedy i o ile zdecydował się na odłożenie wyborów sejmikowych, to jedynie powodowany chęcią zabezpieczenia praw wyborczych zamieszkałych na terenie Kłajpedy Litwinów. Skoro zaś z rozmowy p.Woldemarasa z p.Stresemanem się wyjaśniło, iż prawa obywatelskie Litwinów Kłajpedzkim nie są kwestjonowane, rząd litewski nie widzi żadnej racji dalszego ociągania się z wyborami. Po usunięciu w ten sposób głównego punktu skargi, mógł premjer Woldemaras złożyć na posiedzeniu Rady oświadczenie, z którego wynika, że rozpatrywanie skargi w Radzie traci rację bytu. Zgodził się z tem także p.Stresemann, oświadczając ze swej strony, iż podczas bieżącej sesji można skargi kłajpedzkiej nie rozpatrywać. Na tem też ostatecznie - jak wiadomo - stanęło. Skargę z porządku dziennego sesji wycofano.

Tak więc w pokojowy sposób zlikwidowany został długotrwały konflikt pomiędzy Kłajpedą a rządem litewskim. Konflikt, który groził nawet komplikacjami w stosunkach litewsko-niemieckich. Załatwienie sprawy w duchu pokojowym świadczy najlepiej o szczerych chęciach zarówno Niemiec jak też Litwy zgodnego, sąsiedzkiego pożycia. Sporo w tem zasługi p.Stresemana, który przesyłając skargę Kłajpedzian Lidze Narodów zadawalniał niejako nacjonalistów niemieckich, wszelako z drugiej strony, zrzekł się dalszego lansowania sprawy, przekonawszy się, że rozpatrywanie tej ostatniej nie przyniosłoby żadnej praktycznej korzyści Niemcom ani Litwie. W obecnych bowiem warunkach politycznych, ani Niemcy ani Litwa nie mogą sobie pozwolić na zbytek komplikacyj stosunków wzajemnych, mimo faktycznej nierówności znaczenia politycznego, jaka pomiędzy obu państwami zachodzi. Dobre stosunki sąsiedzkie są jednym z najistotniejszych warunków utrzymania pokoju w Europie Wschodniej. Powinni to mieć na uwadze Kłajpedzianie, których przecie naturalnem zadaniem jest dążenie do pośredniczenia pomiędzy obu państwami, nie zaś stawanie się jabłkiem niezgody. Tej historycznej niejako swej misji nie powinna Kłajpeda nigdy zapominać. Kłajpeda nie spełni zaś pozytywnie tej misji, drogą stosowania takich środków, jak zlikwidowana ostatnio skarga. Należy się spodziewać, że w przyszłości Kłajpedzianie tak ryzykownych eksperymentów nie będą powtarzali.-

W ten samej sprawie piszą "Lietuvos Zinios" Nr. 135 z 18/VI r.b. w art. p.t. "Jaki sukces odniesionow Genewie?" - co następuje:

Z oficjalnych komunikatów Elty oraz z wiadomości, jakie się zawierają w nadchodzących do Kowna pismach zagranicznych, jasno można już sobie zdać sprawę z tego, że co miało w Genewie miejsce. Za zgodą min. Stresemana, skargę kłajpedzką - na skutek znanego już powszechnie oświadczenia premjera lit. Woldemarasa - wycofano z porządku dziennego obrad Rady. Tak się przedstawia zewnętrzna strona sprawy. Wynika z tego, że osiągnął wszystko, czegoby może osiągnąć nie zdołał, gdyby doszło do zamierzonego pierwotnie rozpatrywania skargi na posiedzeniu Rady. Istotnie bowiem. W/g informacyj prasy kłajpedzkiej, głównymi punktami skargi były zarzuty następujące: 1/ sejmik został bezprawnie rozwiązany, nowe zaś wybory do sejmiku rozpisane nie zostały, 2/ domaga się praw wyborczych dla osób, nieposiadających obywatelstwa kłajpedzkiego, 3/ dyrektorjał Kłajpedzki stworzony został w sposób niedemokratyczny i rządzi Kłajpedą, nie posiadając zaufania jej ludności, 4/ przez wprowadzenie stanu wojennego, odebrano przysługujące obszarowi Kłajpedy swobody polityczne, przez wprowadzenie zaś sądów wojennych, ograniczono prawa sądu autonomicznego.

Z oświadczenia, jakie premjer Woldemaras w dn. 15 czerwca r.b. na posiedzeniu Rady Ligi Narodów złożył, wnosić należy, iż rząd litewski we wszystkich wspomnianych punktach skargi obiecał Kłajpedzian zadowolnić. Sejmik zostanie zwołany, dyrektorjat utworzony będzie na zasadach demokratyzmu, a więc cieszyć się będzie zaufaniem kraju, polityczne prawa Kłajpedzian będą przestrzegane, stan wojenny na obszarze Kłajpedy będzie zdjęty.

Zrozumiałą jest rzeczą, iż po takiem oświadczeniu, skarga traci wszelką rację bytu. P.Stresemanowi istotnie nie pozostawało nic innego, jak skargę swą wycofać, o czem zresztą Elta już zakomunikowała. Wszelako prasa niemiecka oświadczenie p.Stresemana w sejmie interpretuje w ten sposób, że Niemcy zgadzają się na wycofanie skargi jedynie z bieżącej sesji Rady. W ten sposób, w wypadku niewypełnienia przez Litwę uroczystych obietnic, złożonych w Genewie dn. 15 czerwca r.b., skarga Kłajpedzka znów automatycznie wypłynie na sesji jesiennej Rady Ligi Narodów.

Wobec tego wszystkiego, każdemu kto się interesuje przebiegiem sprawy Kłajpedzkiej, nasuwa się pytanie: w jakim celu jeździł premjer Woldemaras do Genewy? Czyżby jedynie dlatego, iż p.Stresemann nie ufał w obietnice p.Woldemarasa, poczynione sobie na cztery oczy, a koniecznie pragnął, by p.Woldemaras powtórzył swe oświadczenia coram publico, w obecności wysokich świadków z Rady Ligi Narodów? Nie byłoby to dla Litwy ani sukcesem ani zaszczytem.

Spodziewać się należy, iż powracający na Litwę via Paryż premjer litewski udzieli w tej materji prasie wyczerpującego wywiadu.-

"Le Temps" w sprawie skargi kłajpedzkiej w Lidze Narodów.

"Rytas" Nr. 134 z 17/VI r.b. Streszczony przedruk artykułu paryskiego "Le Temps" w sprawie skagi Kłajpedzkiej w Lidze Narodów;

"Le Temps" /z 13/VI r.b./ pisząc o obecnej sesji Rady Ligi Narodów, zaznacza, że na porządku dziennym prac

sesji nie są przewidziane żadne kwestje o wielkiej doniosłości. Zdaniem "Le Temps'a" skarga niemiecka nie mogła usposobić sfer międzynarodowych wrogo xxxxxxxx względem rządu litewskiego. Berlin zarzuca Litwie, że nie zna ona ducha ani tekstu konwencji kłajpedzkiej, skoro rozwiązała sejmik i faktycznie unicestwiła finansową autonomję Kłajpedy. "Nikt nie wykazał - pisze dziennik paryski - ażeby skarga niemiecka uzasadniona była prawnie. Jest rzeczą zrozumiałą, iż Litwa winna się bronić przeciwko atakom nacjonalizmu niemieckiego, również jak przeciwko intrygom bolszewizmu. W celu utrzymania pokoju w Europie północno-wschodniej, ważną jest rzeczą ułatwienie wysiłków rządu kowieńskiego oraz pozwolenie na jego konsolidację, ażeby mógł skutecznie się oprzeć trudnościom wewnętrznym i zewnętrznym. Nie jest obecnie chwila odpowiednia na wysuwanie skarg w Genewie. Skutki polityczne takiego postępowania mogłyby być bowiem nader niepożądane i wywołać niepokoje w samem Kownie".

W związku z powyższemi wywodami, zaznacza "Le Temps", że dzisiejsze możliwości powszechnego rozbrojenia są w praktyce nierealne.

W Nr. 136 "Rytasa" z 20/VI r.b. donosi korespondent jego z Genewy, co następuje:

"W związku z angielskim planem blokady politycznej Sowietów, mówi się dużo w kuluarach genewskich o stanowisku Litwy w tym względzie. Sądzi się powszechnie, iż Litwa, skrępowana paktem gwarancyjnym z Rosją Sowiecką, musiałaby przynajmniej formalnie pozostać neutralną. Przed premjerem Woldemarasem spoczywa trudny obowiązek takiego manewrowania, któreby w rezultacie przyniosło Litwie zwrot Wilna w takiej czy innej formie. Los dajo niejako w ręce p.Woldemarasa sposobność naprawienia ciężkich błędów polityki litewskiej z 1918 - 1920 r.

Dotychczas premjer Woldemaras manewruje dosyć zręcznie. Odbył on - jak wiadomo - narady z Chamberlaine'om, Briandem, Stresemanem i in., wywierając wszędzie wrażenie dodatnie. Widocznie p.Woldemaras wielu rzeczy zapomniał i wielu się nauczył od 1918 - 1920 r. Wobec tego wszystkiego, sprawa Kłajpedzka załatwiona została pomyślnie, przyczem obu stronom zainteresowanym dano do zrozumienia, że najlepszą drogą porozumienia byłoby porozumienie polubowne, bez potrzeby ponownego jej wysuwania przed Radą Ligi Narodów.-

"L i e t u v a" o l i t e w s k o ś c i K ł a j p e d y .-

"Lietuva" N.136 z 20/VI.r.b. Artykuł p.t.:"Z Kłajpedy".-

Streszczenie:

Litewskość Kłajpedy tyle razy podawana przez żywioły niemieckie w wątpliwość, jest jednak niezaprzeczona. Świadczą o tem chociażby Targi Ludowe jakie się w ostatnich dniach w Kłajpedzie odbyły. Na Targi zjechała się ludność okoliczna; słychać było niemal wyłącznie język litewski. Eksponaty: jak chustki, dywaniki, tkaniny i t.d. również przeważnie były pochodzenia litewskiego.-

Fakty na każdym przeto kroku zadają kłam twierdzeniom, jakoby Kłajpeda była niemiecką.-

VII. SPRAWY KOMUNIKACYJNE.

"T r i m i a s" o p o t r z e b i e f l o t y l i t e w s k i e j.

"Trimitas" Nr. 16. Artykuł p.t. "Sprawa niecierpiąca zwłoki".

Streszczenie:

Jak wskazuje statystyka - wszystkie małe państwa posiadają flotę handlową. Litwa zaś, jej nie posiada. Według statystycznych danych, wolne miasto Gdańsk posiada 110 tysięcy tonn floty handlowej, Łotwa 40.000 tonn, Estonja 45.000. Danja 1.050.000 i t.d.

Kwestja potrzeby floty jest bardzo ważna. Tę potrzebę uwydatnia między innemi fakt, że b. dużo pieniędzy wypływa z litewskiego państwa zagranicę tylko z tytułu przewożenia litewskich towarów.

Corocznie wywozi się z Litwy przedewszystkiem:
Lnu - 50.000 tonn po 50-60 szylingów za tonnę przewozu
Siemienia lnianego 40-40.000 tonn po 15-20 szylingów,
celulozy 60-70.000 tonn po 12-18 szyl.
drzewa 30.000 i t.d.

Corocznie wwozi się do Litwy:

Węgla kamiennego	100.000 tonn	po 6-7 szylingow za tonnę.
Nawozów sztuczn.	40,500 tonn	po 8 " " "
Cementu	30.000 tonn	po 9 szyl. za tonnę
Żelaza		po 9-13 szyl.
Nafty		po 9 szyl.

Co rok wwóz i wywóz przez port Kłajpedzki ogółem wynosi 15.000.000 litów. Tyle wynosił w 1925 roku, lecz co rok ta suma się zwiększa i .p. w roku 1923 przez Kłajpedę przewieziono 203.587 tonn towaru, w 1924 - 436,040, w 1925 - 505.000 ton.

Widzimy więc jaką moc pieniędzy wydaje co rok litewski rząd i naród tylko dlatego, że nie posiada swojej floty handlowej.

Lecz to nie jest jeszcze wszystko. W Litwie odbywa się teraz emigracja zagranicę. Możemy przypuścić, że w tym roku wyemigruje 25.000 ludzi i jeżeli się przyjmie, że droga będzie kosztowała od osby 1200 lt., to suma wywieziona przez emigrantów wyniesie 18.000.000 litów. Za przewóz towarów zagranica dostanie 17.000.000 litów, co razem wyniesie sumę 35.000.000 lt., które wypłyną z Litwy. Nie należy się zatem dziwić, że Litwinom brak zapasu pieniędzy. Za parę lat następnych wyemigruje, podług czasopism, z Litwy około 300.000 osób.

Teraz jest jasnem, jak bardzo Litwini potrzebują własnej floty handlowej. Posiadając 20-25 statków wszystko będą mogli sami przewozić.

W swoim czasie zwrócono się do społeczeństwa z prośbą o ofiary na potrzeby floty, lecz nie wywarło to żadnego skutku.

"Trimitas" wypowiada się za zorganizowaniem loterji.

Nie zapomnijmy, że Litwa stoi na trzeciem ~~mix~~ miejscu pod względem wytwórczości lnu. Większa część lnu litewskiego przewozi się koleją żelazną do Libawy, a stamtąd transportowana jest dalej na łotewskich statkach. Prócz tego coroczny wywóz masła wynosi 30.000 beczek i należy się spodziewać, że w roku 1927 wyniesie 35.000 zgórą beczek.

Łotwa zwraca wielką uwagę na rozszerzenie swej floty handlowej, Litwini - nic. Nie posiadając zaś pieniędzy rząd litewski nie może dostatecznie rozwinąć tej kwestji. W Łotwie

towarzystwa parostatków miały najmniejszą dywidendę w wysokości 20% od podstawowego kapitału, a największą -80%. Wskazuje to, że należy tylko zacząć robotę, a interesy statków będą się coraz to polepszały i rozwijały.-

"L i e t u v a" o k o m u n i k a c j i n a L i t w i e.-

"Lietuva" Nr. 117 . Art. p.t. "Koleje czy drogi publiczne?"

Streszczenie:

Toczą się na Litwie często spory o to, czy rozbudowę sieci komunikacyjnej czacząć należy do kolei czy też od dróg zwyczajnych. Na 100 km. kw. przypada na Litwie 2,77 klm. kolei i na 10,000 ludności - 6,85 klm. kolei. W zestawieniu z innymi krajami Litwa nie jest tak bardzo upośledzona. Wszelako koleje litewskie wielce są niedopasowane do potrzeb krajowych. Budowano na Litwie koleje za czasów carskich, to też nic dziwnego, że nie oglądano się na potrzeby lokalne.

Narazie kraj musi się zadowolnić obecnym stanem rzeczy. Nie wyłączając możliwości pewnych korektyw /kolej Amale - Telsze - Kretynga/, żadnej większej rozbudowy kolei się nie przewiduje. Natomiast bez porównania donioślejszą jest sprawa budowy i remontu zwykłych dróg publicznych. Stan ich jest fatalny.-

"L i e t u v o s Z i n i o s" o s t o s u n k a c h k o m u n i k a c y j n y c h n a L i t w i e.

"Liet. Zinios" Nr. 134 z 17/VI r.b. Art. p.t. "Komunikacja na Litwie". Streszczenie:

Litwa jest pod względem komunikacji jednym z najbardziej upośledzonych krajów w Europie. Kolei wprawdzie na Litwie sporo, wszelako nie są one dostosowane do praktycznych wymogów życia lokalnego, gdyż budowali je inżynierowie z przed kilku dziesiątków lat, uwzględniając przytem interesy transportowe b. imperjum rosyjskiego. Zresztą ludność niezbyt chętnie z kolei korzysta, z dwóch głównie względów: 1/ wygórowanej taryfy i 2/ fatalnego stanu dróg, które w pewnych porach roku niemal uniemożliwiają dowóz i dojazd do stacyj kolejowych. Drogi publiczne stanowią jedną z bolączek gospodarczych Litwy. Obowiązek utrzymywania dróg w dobrym stanie wkładano już w swoim czasie na lidność; wszelako nie przyniosło to pożądanych wyników. Ludność wciąż się od tego wykręca. Samorządy mają zaś zbyt szczupłe budżety, by mogły intensywnie nad stanem dróg czuwać.-

----oooooOOOOoooo----

X. K R O N I K A . a/Zagraniczna.-

Hasła,nawołujące do odzyskania Wilna na listach i banderolach.-
Jak podaje "Lietuva" Związek Odzyskania Wilna w celu przypomnienia społeczeństwu o Wilnie zabiega,by na wszystkich listach i banderolach drukowano hasła:"Uciemiężone Wilno" i "Odzyskujmy Wilno". Pożądanem jest,dodaje urzędówka,aby szerokie społeczeństwo poszło za tym pięknym i potrzebnym przykładem.-

Dr. Rozenbaum - konsulem honorowym w Palestynie.- "Lietuvos Zinios" donoszą,iż zamieszkały w Palestynie dr.S.Rozenbaum został zamianowany przez ministerstwo Spraw Zagranicznych litewskim konsulem honorowym w Palestynie.-

Nowy poseł finlandzki w Litwie.-
Dnia 14 czerwca do Kowna przybył nowy minister finlandzki w Litwie dr.Idman,b.minister spraw zagranicznych Findlandji.Dr.Idman urodził się w Helsingforsie w r.1885,Studja prawnicze /prawo międzynarodowe/odbywał w Lozannie,Brukseli,Paryżu,Londynie i Petersburgu,w r.1915 został zamianowany docentem prawa międzynarodowego,w r.1917 zaś profesorem.W r.1919 został zamianowany posłem w Danji.Brał on udział w wielu komisjach i konferencjach międzynarodowych.-

Dnia 18/VI. nowy fiński minister pełnomocny na Litwie p. Idman wręczył prezydentowi republiki p.Smetonie swe listy uwierzytelniające,wygłaszając przytem następujące przemówienie:

Wasza Excellencjo,Pozwoli Pan skorzystać z okazji i wyrazić uczucia,jakie żywię przy wręczaniu W.E.pism,na mocy których Prezydent Finlandji akredytował mnie,jako posła nadzwyczajnego i ministra pełnomocnego przy W.Eks. Narody litewski i fiński łączą serdeczne związki przyjaźni.Niema potrzeby mówić o wielkim zaszczycie, jaki mię spotkał,przez możność reprezentowania narodu fińskiego w kraju,który ma u nas tyle sympatyj.Pomiędzy obu narodami rozwinęła się współpraca w wielu dziedzinach.Sądzę,że wspólne interesy wymagają jeszcze bardziej owocnej współpracy,która pogłębi wzajemną przyjaźń.Uskuteczniając swą misję,starać się będą o utrzymanie i rozwój harmonijnych stosunków,istniejących już pomiędzy obu państwami.W Finlandji gorąco się ufa,że stosunki handlowe mogłyby się pomyślnie rozwijać i jeszcze więcej zbliżyć oba kraje.Będąc przekonany, że wysiłki te odpowiadają również Pańskim uczuciom,śmiem sądzić,że przyjęty będę łaskawie.Ze swej strony starać się będę zasłużyć na zaufanie W. Ekscelencji.-

W odpowiedzi Prezydent Smetona oświadczył co następuje:

Panie Ministrze, miło mi bardzo przyjąć Pańskie listy uwierzytelniające oraz usłyszeć wyrazy,podkreślające głębokie więzy przyjaźni,tak szczęśliwie oba narody łączącej.Racz wierzyć, Panie Ministrze,iż naród litewski zawsze czuł jak najserdeczniejszą sympatję względem narodu fińskiego.- Naród litewski,który zdobył niepodległość za cenę skrajnego poświęcenia brać będzie przykład z waszego narodu, dążąc do urzeczywistnienia swych aspiracyj narodowych.- Ufam,że harmonijne stosunki,o jakich Pan wspomniał rozwiną się jeszcze bardziej dzięki nominacji Pana na stanowisko obecne.Niech wolno mi będzie przypomnieć Panu,że dzięki szczęśliwej inicjatywie waszego rządu,organy nasze rozpatrują projekt konwencji ekonomicznej litewsko-fińskiej,która jak sądzę,będzie niedługo szczęśliwie podpisana.-Ja i rząd mój dołożymy wszelkich starań,by ułatwić zadanie Pańskie na Litwie.-

b/Kronika gospodarcza.-

P r z e p i s y w s p r a w i e b r u k o w a n i a i n a p r a w y u l i c . -Na posiedzeniu rady miejskiej 14 b.m. powzięta została następująca uchwała w sprawie brukowania i naprawy ulic w granicach m.Kowna:Brukowanie i naprawa ulic przechodzi ostatecznie do kompetencji samorządu miejskiego.Wszystkie ulice zostaną podzielone na 4 kategorje,które obejmują ulice brukowane, oraz dwie kategorje przejściowe,które obejmują ulice niebrukowane w śródmieściu i ulice niebrukowane na przedmieściach.Na ulicach niewybrukowanych jezdnia powinna być określona zgóry i nie może przenosić 10 m. tak,aby na każdego właściciela wypadała działka szeroka najwyżej 5 m.Po wybrukowaniu ulicy zostaje ona przeniesiona do odpowiedniej wyższej kategorji.-Właściciele,lub zarządzający nieruchomym majątkiem płacą rocznie od każdego metra kwadr.jezdni - na ulicach I-ej kategorji - 65 ct. II-ej kat. - 50 ct. III-ej kat. - 30 ct. i IV kat. - 15 ct. oraz na ulicach niewybrukowanych w śródmieściu 10 ct. i niebrukowanych ulicach na przedmieściach - 10 ct.Opłatę tę należy wnosić w dwóch terminach:pierwszą w połowę do 1 maja i drugą do 1 sierpnia każdego roku.-Opłata ta jest dochodzona według ogólnego systemu podatkowego.Skargi w sprawie nieprawnego wyznaczenia opłaty są przyjmowane w Zarządzie Miejskim w przeciągu dwu tygodni.Wyniki skarg są podawane do wiadomości osób zainteresowanych w przeciągu 1 miesiąca.W r.b. wszyscy właściciele lub zarządzający nieruchomym majątkiem płacą całkowitą opłatę z wyjątkiem tych,którzy do dnia wejścia w moc tej uchwały przebrukowali ulice.-

W p ł y w y i w y d a t k o w a n i a S k a r b u P a ń s t w a . - W ciągu kwietnia b.r. Skarb Państwa uzyskał wpływów budżetowych na sumę 20,8 mil.lt. wydatków poczyniono na sumę 20,9 mil.lt. W ciągu czterech pierwszych miesięcy b.r. wpływy Skarbu Państwa łącznie z resztkami z r.1926 wyniosły 87,2 mil.lt.wydatków zaś poczyniono na sumę 75,8 mil.lt.Nadwyżka więc na d.1 maja b.r. w Skarbie Państwa wynosiła 11.4 mil.lt./ELTA/

c/Kronika wewnętrzna.-

P a ł a c k s. S z m u ł k s z t i s a . - "Liet.Žin." podają, iż przywódca chrz.demokratów ksiądz Szmułksztis buduje na górze Witolda w pobliżu radjostacji trzechpiętrowy pałac.-

d/Kronika z zakresu spraw polskich i in.mniejszości narodowych.

W y j a z d p. H e r b a c z e w s k i e g o d o P o l s k i . Pisma litewskie podają:Dnia 14 b.m. wyjechał przez Rygę do Wilna, Warszawy i Krakowa prof.Herbaczewski.-

W y d a l e n i e r a d n e g o C h o d o s a z f r a k c j i ż y d o w s k i e j r a d y m i e j s k i e j . - "Idische Stimme" podaje,iż radny Chodos został usunięty z żydowskiej frakcji rady miejskiej z powodu tego,że stale się uchylał od zgodnej z nią współpracy i wogóle działał wbrew interesom żydowskim.-

e/Kronika wojskowa.-

R e j e s t r a c j a b r o n i s z a u l i s ó w . - Związek szaulisów donosi,iż wszyscy szaulisi okręgu kowieńskiego powinni do 28 b-m.zarejestrować broń w swym oddziale,bez względu na to, czy broń jest rządowa,czy stanowi własność danego osobnika.Przy rejestracji broni wypadnie stare legitymacje członkowskie zamienić na nowe.-/E./

[illegible]

. Wiadomości gospodarcze.-

[illegible]

Wiadomości [illegible].-

[illegible]

Wiadomości [illegible].-

[illegible]